

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Artic. II. An actus conjugalis sit præceptus & debitus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

II. Peccat graviter, i. Vidua, quæ se venerè oblectat de copula olim habita; quia est illi illicita per statum. 2. Bigamus, qui in actu conjugali cum secunda exercito, repræsentat sibi priorem, & de ea carnaliter delectatur: quia est permixtio cum aliena, *Laym. l. 1. t. 9. c. 6. v. supra l. 3. t. 4. c. 2. & l. 5. c. 1. d. 2. a. 2.*

ARTICULUS II.

An actus conjugalis sit præceptus, & debitus?

Resp. I. Etsi conjuges nulla lege obligentur ad usum matrimonii, tenentur tamen per se ex iustitia sibi reddere debitum, si alter ab altero expressè, vel tacitè, verecundia scilicet obstante, peccat. Ratio prioris est, quia non tenentur uti suo jure. Ratio posterioris sequitur ex natura contractus mutui *S. Thom. in 4. d. 32. q. 1. a. 2. &c. communiter ex 1. Cor. 7. Vnde resolves.*

I. Neuter tenetur, per se loquendo, ad petendū debitum, etsi per accidens aliquando teneatur, vel ex charitate, v.g. ad avertendum periculum incontinentiæ imminens conjugi. *Marr. Perez d. 50. s. 2. n. 4 & 5.* vel ex iustitia legali, eò quod salus publica periclitetur, nisi proles nascatur.

II. Conjuges tenentur ad cohabitationem, nec potest alter ab altero invito diutius abesse, sine necessitate: quia hæc obligatio sequitur ex obligatione reddendi debitum, *Sanch. l. 9. d. 4. Cor. d. 34. d. 2. n. 19. Perez d. 50. s. 3.*

III. Pec

III. Peccat mortaliter, qui conjugii serio & infanter petenti debitum negat; quia est res gravis, & debetur ex justitia: intellige, nisi petens, precibus, aut alia ratione honesta, averti possit, & petitio non sit immoderata, (nā si sæpè petenti semel vel bis negetur, citra periculum incontinentiæ, videtur esse tantum veniale, ob levitatem materiæ: & aliquando, si nimis immoderate & justo sæpius petat, nullum secundum *Perez. d. 50. f. 4.*) nec sit alia justa causa negandi, *Bon. q. 4. p. 1. ex Sanch. Fill. &c.* Justam autem (scilicet periculo incontinentiæ utriusque) esse censet *M. Perez. l. c. n. 6.* si plures nascantur filii, quàm possint alere.

IV. Peccat graviter vir, vel mulier, si se impotentem reddat, etiam mediis alias licitis v.g. jejuniis, &c. invita comparte. Imò si aliter non possit reddere debitum, licitè non observat jejunia Ecclesiæ, sicut & uxor, si notabiliter iis fiat deformior. *Bon. loc. cit. Sanch. l. 9. d. 3. num. 11. Regim. Con. Fill. n. 306. &c. Perez. d. 50. f. 2.*

V. Conjux tenetur reddere debitum, quamvis illicite petenti, si redditio hic & nunc non sit illicita, v.g. petenti voluptatis causa, vel ligato castitatis voto, vel die festo, &c. *v. Sanch. l. 9. c. 6. Pont. l. 9. c. 3. Con. d. 34. dub. 6. Perez. d. 50. f. 5.* Quia malitia alterius non dat illi jus negandi quod suum est. Non tamen tenetur reddere petenti, sine gravi causa, modo innaturali, vel in loco publico, vel sacro, &c.

VI. Non tenetur reddere. 1. Si alter alteri debitum remiserit, v.g. si consensu mutuo voverint casti-

castitatem, vel auctoritate publica celebrarint
divortium. 4. Si petens sit amens: quia talis
non est capax usus domini, nec petit cum ratio-
ne, & humano modo. Quod etiam valet in ebrio.
Simpliciter tamen uti petere, ita & reddere licet,
tam ebrio, quam amenti, nisi esset periculum fetus
enecandi. *Nav. c. 16. Sylv. Laym. c. 1. n. 9.* 3. Si al-
ter mœchatus sit; quia frangenti fidem, fides
frangitur eidem, nisi tamen ipse quoque sit adul-
ter, vel causa adulterii.

VII. Et si is, qui matrimonio contracto, sciens
prudens voluntariè cognovit consanguineam u-
xor is in primo vel secundo gradu, non possit pe-
tere debitum, tenetur tamen reddere, idem est de
eo, quia in scia comparte vovit castitatem, post
matrimonium consummatum. Si tamen ante
vovisset, videtur obligari ad ingressum religio-
nis, saltem primo bimestri: (nisi tamen matri-
monium consummaverit) imò etiam post, si u-
xor consentiat, de quo plura *v. Laym. c. 1. n. 10.*

Resp. II. Coniux non tenetur reddere debi-
tum si inde grave damnum, vel periculum sibi,
vel proli, merito timeat, *Perez. d. 50. f. 4.* Unde
non tenetur sequentibus casibus.

I. Si illud petat maritus morbo contagioso
laborans, v. g. gallico, peste, lepra, &c. (nisi tamen
hæc ante matrimonium fuerit cognita, & non sit
nimis gravis) *Bon. q. 4. p. 1. num. 8. Perez. d. 50.
Sanch. l. 9. d. 14. Laym. l. 5. t. 10 p. 3. cap. 1.*

II. Si petat ab uxore laborante febre vel alio
morbo, cui copula noceret. *Bon. q. 4. p. 1. n. 6. ex
Sanch. &c. item Perez. l. c. aut ut quidam volunt,*
tempo

tempore menstrui, *Bon. q. 4. p. 3. n. 11. & p. 6. n. 10.* contra *Sanch. Hurt. Perez d. 49. sect. 3.* aut cum uxor est gravida, & ex redditione periculum mortis (vel etiam abortus) probabile timetur proli jam conceptæ. Imò tunc nec petere, nec reddere licitum est, ut per se patet, ait *Laym. cap. 1. num. 7.* & esse mortale dicit *Perez d. 49. s. 3.* (addens ex *Sanch. Con. & Hurt.* cessante periculo prolis, usum matrimonii licitum esse) aut si non possit uxor edere fœtum, nisi mortuum. *Bon. q. 4. p. 1. & 2. num. 14.* (*Laym.* tamē c. 7. n. 7. dicit eo casu licere reddere, imò & petere: quod *Bon. loc. cit.* concedit, & fiat ob periculum incontinentiæ) aut non possit edere nisi cum presenti periculo vite, *Bon. l. c. n. 7. Laym. l. c. n. 6.* Quod tamen ad vitandam incontinentiam, aut alia gravi ex causa, eam posse permittere, & debitum reddere, insinuat, *Laym. l. c. ex Sanch. l. 7. d. 101. n. 11.* Denique propter grave periculum morbi (non tamen propter ordinarios dolores partus) potest conjux negare debitum, etiamsi in altero esset periculum incontinentiæ, *Sanch. Præp. Palaus, Dian. p. 6. t. 7. R. 64. & p. 9. t. 7. R. 4.*

III. Si alter debitum exigat in naturali modo, nisi tamen ex negatione timeantur graviora mala, v. g. rixæ, odium, incontinentia.

Quæres, An aliquando liceat impedire prolis generationem?

Resp. Possunt quidem conjuges ex gravi causa aliquid facere, ex quo per accidens sequatur effusio seminis: peccant tamen, si in usu matrimonii, vel post usum, faciant aliquid, quo impediatur

tur conceptio, aut semen conceptum rejiciatur. Ratio prioris est, quia non impeditur generatio, ne quidem indirecte, sed tantum permittitur, ut non fiat, quod licet ex causa rationabili. Ratio posterioris, quia agunt contra fidem, & finem principalem matrimonii. Unde tales non excusat paupertas imminens, aut periculum ex partu. *Vnde resolves.*

I. Licitè interruptitur actus conjugalis, etsi ex naturæ concitatione secutura sit pollutio, dummodo sit justa causa interruptendi: v. g. si ex continuatione imminet periculum morbi, vel mortis ab hoste, vel aliquis alius interveniat. *v. Perez d. 49. f. 6.*

II. Peccat probabiliter fœmina, quæ in usu matrimonii animum alio distrahit, ne natura excusetur, venialiter tamen, ut *Perez l. c. n. 7.* docet *ex Sanch.*

DUBIUM III.

AN, & quibus ex causis possit fieri divorcium?

Resp. I. Etsi matrimonium consummatum, inter Christianos nullo casu solvi possit, quoad vinculum vivente utroque conjuge (*v. Sanch. & Perez. d. 20. f. 9. & d. 55. f. 4.*) divorcium tamen, seu potius separatio quoad thorum, fit sequentibus casibus.

I. Si alter conjux moriatur. De quo si est certum, rursus nubere potest, quod si interim alter mortuus non sit, fama tamē & indicia sufficien-